

Zagreb, 10.09.2021.

Reakcija strukovnih organizacija na izjave državnog tajnika Željka Uhlira

Otvoreno pismo predsjedniku Vlade Republike Hrvatske gosp. Andreju Plenkoviću

Poštovani predsjedniče Vlade gospodine Plenković,

kao arhitektonska i urbanistička strukovna zajednica, moramo reagirati na izjavu koju je državni tajnik Željko Uhlir jučer dao za N1 televiziju, koju navodimo u nastavku, a koja ne predstavlja iznimku, već nastavlja uhodani niz njegovih neprimjerenih javnih istupa usmjerenih protiv strukovnih organizacija, posebice arhitekata:

Zakon je nastao u ovakvom obliku kakvom je danas, još je na snazi, s jednim širokim konsenzusom s puno sudionika, puno stručnih udruga, udruženja, svi su oni sudjelovali u izradi zakona i očito se to kao eksperiment nije pokazalo kao najbolje rješenje jer je trebalo napraviti usko specijalistički zakon koji bi bio kratak i efikasan, išlo se malo šire, s najboljim namjerama, ali nije dovelo do najboljih rezultata.

Nevjerojatna je količina neprimjerenosti koja je sažeta u samo jednoj rečenici i zabrinjavajuća je razina beščutnosti kada netko Zakon o obnovi naziva eksperimentom, kao da u procesu obnove govorimo o betonu i armaturi, a ne o domovima ljudi, njihovim sudbinama i sigurnosti ljudskih života.

Ovom prilikom smatramo nepotrebno navoditi čitav niz očitovanja, prijedloga i primjedbi te istupa strukovnih organizacija nakon potresa, javno dostupnih preko internetskih platformi organizacija potpisnica ovog otvorenog pisma, kojima se nedvojbeno demantira izjava da je Zakon u ovakvom obliku nastao kao posljedica šireg konsenzusa s puno stručnih udruga.

Konsenzusa naime nije bilo.

No, prisjetimo se ukratko: šest strukovnih udruženja i institucija s područja arhitekture, urbanizma i povijesti umjetnosti još je 26. ožujka 2020. zatražilo hitno formiranje Koordinacijskog tijela na razini Vlade, te se stavilo na raspolaganje građanima Zagreba i upravnim tijelima Grada i države, sve u cilju što kvalitetnijeg prevladavanja situacije prouzročene katastrofalnim potresom u Zagrebu 22. ožujka 2020. godine. Struka je promptno reagirala i stavila se na raspolaganje i nakon potresa koji je 28. i 29. prosinca zadesio područje Petrinje, Gline i okolice. Svjesni posljedica ishitrenog donošenja prethodnih interventnih zakona, koji su ostavili duboke i neizbrisive posljedice u prostoru, kontinuirano i sustavno smo se zalagali za odgovoran pristup izradi i donošenju novog zakona te isticali potrebu preispitivanja postojećih zakonodavnih okvira kako bi bili primjenjivi jednako u redovnim i kriznim situacijama. Izjava državnog tajnika Uhlira iz tog razdoblja bila je da "novi zakon treba derogirati odredbe postojećih zakona da se skrate procedure, jer će u protivnom ovi procesi trajati 10 godina", čime je samo potvrdio sve ono na što je struka već godinama upozoravala, a to je da postojeći zakonodavni okviri iz područja prostornog uređenja i gradnje nisu dobri.

Svoje smo prijedloge i primjedbe iznosili u svim fazama izrade zakona i podzakonskih akata, navodeći da su potrebne korjenite i sustavne izmjene na tragu svih stručnih smjernica koje smo kao strukovna zajednica, sa svim partnerima koji su nam se u diskusijama pridružili, komunicirali u mjesecima nakon potresa. Naše argumentirane i utemeljene primjedbe državni tajnik Uhlir protumačio je na sljedeći način: „netko ne želi pomoći, želi odmoći, blokirati donošenje zakona, kapacitirati službe u ministarstvu

i zapravo zaustaviti proces obnove.“ Prozvao je *"nekoliko udruženja arhitekata"*, iako su svoje primjedbe na prijedlog zakona podnijele najviše nacionalne stručne ustanove u obrazovanju, graditeljstvu, znanosti i kulturi.

Nadalje, iako prijedlog za osnivanjem visokostručnog interdisciplinarnog koordinacijskog tijela, iznimno važnog za organizaciju i koordinaciju kompleksnih poslova obnove, kojeg je od početka zagovarala arhitektonska struka nije uvažen i uvršten u zakon, smatrali smo da će Ministarstvo upravo kroz aktivniju suradnju s osnovanim Stručnim savjetom za obnovu kontinuirano pratiti funkcioniranje samog procesa obnove, pravodobno uočavati moguće probleme te žurno predlagati eventualna kvalitetnija rješenja.

Nažalost, od rujna 2020. do danas Stručni savjet za obnovu održao je samo 4 sjednice, a za zadnju sjednicu održanu 3. rujna 2021. materijali zajedno s prijedlogom Programa dostavljeni su tek 2 dana prije, čime se umanjila svaka mogućnost kvalitetne analize dostavljenih prijedloga i opetovano potvrdila nedovoljna kapacitiranost Ministarstva, ali i izostanak uvažavanja struke.

Ne uvažavajući primjedbe i prijedloge Stručnog savjeta za obnovu, Vlada Republike Hrvatske na svojoj je sjednici održanoj 8. rujna 2021. donijela *Program mjera obnove zgrada oštećenih potresom na području Grada Zagreba, Krapinsko-zagorske županije, Zagrebačke županije, Sisačko-moslavačke županije i Karlovačke županije*, što potvrđuje da volja za kvalitetnom suradnjom sa strukovnim organizacijama ne postoji.

Građani koji žive u neodgovarajućim uvjetima, kojima su porušeni i oštećeni domovi, ne mogu biti „eksperiment“. Kao strukovna udruženja od početka smo na raspolaganju, volonterski se uključujući od prvih dana nakon potresa u nužne aktivnosti, aktivno sudjelujući u javnim raspravama oko prijedloga i zakonskih rješenja, često ukazujući na njihove manjkavosti, uz prijedloge poboljšanja. I nadalje smo spremni pomoći u svim stručnim pitanjima vezanim uz obnovu.

Obnova nakon potresa pitanje je najvišeg državnog značaja, jer se u njoj ogleda društvena solidarnost i sposobnost da kao zajednica rješavamo izazove. Na tom ispitu za sada padamo, uvelike i zbog kadrovskih rješenja u vašoj domeni.

Stoga Vas pozivamo da unutar vaših ingerencija, u cilju unapređenja "eksperimenta" zvanog Zakon o obnovi, zamijenite one koji su odgovorni za njega, počevši od državnog tajnika Uhlira, osnažite kadrovske i upravljačke kapacitete Ministarstva prostornoga uređenja, graditeljstva i državne imovine, te stvorite preduvjete za kvalitetnu, stručnu i učinkovitu obnovu.

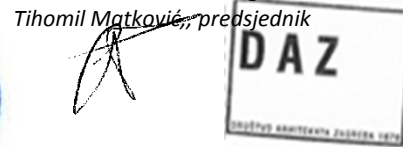
Hrvatska komora arhitekata
Rajka Bunjevac, predsjednica

Udruga hrvatskih urbanista
Sandra Jakopec, predsjednica

Društvo arhitekata Zagreba
Tihomil Matković, predsjednik

Udruženje hrvatskih arhitekata
Maja Furlan Zimmermann,
predsjednica

Arhitektonski fakultet
Sveučilišta u Zagrebu
prof. dr.sc. Bojan Baletić, dekan

